

การประเมินผลการปฏิบัติงานของกระทรวงมหาดไทย ตามนโยบายเร่งด่วนด้านการเร่งรัด การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รอบ 1 ปี

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ¹

บทคัดย่อ

ผลการประเมินนโยบายเร่งด่วนกระทรวงมหาดไทย ด้านการเร่งรัดดำเนินการด้านการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รอบ 1 ปี (มีนาคม พ.ศ.2544-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545) เป็นการประเมินผลงานรอบ 1 ปี ของรัฐบาล ซึ่งขณะนั้น ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ เป็น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนินโครงการเร่งรัดงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ตามนโยบายของรัฐบาลที่นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 คือ “การป้องกันนำหน้าการปราบปราม ผู้เสพ ต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้าต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด” เพื่อแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง รัฐบาลจึงกำหนดยุทธศาสตร์ พลังแผ่นดิน เพื่อตัดวงจร ปัญหา 3 วงจร คือ วงจรการเสพ วงจร การค้า และวงจรการผลิต และกระทรวงมหาดไทยมีนโยบายเร่งด่วน เพื่อเร่งรัดการดำเนินการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 4 โครงการ สำคัญคือ 1)โครงการจัดระเบียบสังคม 2)โครงการบำบัดและฟื้นฟูผู้ ต้องช้งยาเสพติด 3)โครงการนักเรียนเยี่ยมคุก และ 4)โครงการชุมชน สีขาว

ผลการประเมินตามกรอบแนวคิดรวบยอด (Comprehensive Evaluation) ปรากฏว่าโครงการจัดระเบียบสังคมเป็นโครงการระดับดี (3.51) โครงการบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องช้งติดยาเสพติดใน

¹รองศาสตราจารย์ ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ค่ายทหารเป็นโครงการระดับปานกลาง (3.04) โครงการนักเรียน เยี่ยมคุกเป็นโครงการระดับปานกลางค่อนข้างดี (3.42) และโครงการ ชุมชนสีขาวเป็นโครงการระดับปานกลาง (3.73) ส่วนผลกระทบของ โครงการยังไม่อาจวัดได้ โดยตัวชี้วัด 8 ตัวที่ผู้วิจัยนำเสนอ เนื่องจาก ช่วง พ.ศ. 2545-46 รัฐบาลได้เปลี่ยนนโยบายจากการป้องกันเป็นการ ปรามปรามอย่างเด็ดขาด ตัวเลขสถิติจึงแปรปรวนจากการผลึกผัน ของนโยบาย

ลักษณะของโครงการ

ผลการประเมินนโยบายเร่งด่วนกระทรวงมหาดไทย ด้านการเร่งรัด ดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รอบ 1 ปี (มีนาคม พ.ศ.2544- กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545) เป็นการประเมินผลงานรอบ 1 ปี ของรัฐบาล ซึ่งขณะนั้น ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้ดำเนิน โครงการเร่งรัดงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด ตามนโยบายของรัฐบาลที่ นายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2544 คือ

“การป้องกันนำหน้าการปรามปราม ผู้เสพต้องได้รับการบำบัดรักษา ผู้ค้า ต้องได้รับการลงโทษโดยเด็ดขาด”

เพื่อแปรนโยบายไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง นายกรัฐมนตรีจึงจัดให้มีการ ประชุมระดมความคิดเห็นกำหนดแนวทางเพื่อเอาชนะยาเสพติด เมื่อวันที่ 10-11 มีนาคม พ.ศ.2544 ที่จังหวัดเชียงใหม่และก่อให้เกิดแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อ เอาชนะยาเสพติด

แนวคิดทางยุทธศาสตร์พลังแผ่นดิน คือ การระดมให้ทุกฝ่ายในสังคมเข้า ร่วมแก้ปัญหาและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยเอาชนะยาเสพติดในระดับ รากฐานโดยมีกลยุทธ์การตัดวงจร ปัญหา 3 วงจร คือ วงจรการเสพ วงจรการค้า และวงจรการผลิต

นโยบายเร่งด่วนเพื่อเร่งรัดการดำเนินงานป้องกันและปรามปรามยาเสพติด

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายเร่งด่วน เพื่อเร่งรัดการดำเนินการป้องกันและ ปรามปรามยาเสพติด 4 โครงการสำคัญคือ

1. โครงการจัดระเบียบสังคม
2. โครงการบำบัดและฟื้นฟูผู้ต้องขังยาเสพติด
3. โครงการนักเรียนเยี่ยมคุก
4. โครงการชุมชนสีขาว

1. โครงการจัดระเบียบสังคม

จุดปล่อยยา 3 แห่งสำคัญคือ โรงงาน โรงเรียน และสถานบริการที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย ดังนั้นกระทรวงมหาดไทยจึงมีนโยบายจัดระเบียบสังคม ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2544 เป็นต้นมา สถานบริการและแหล่งบันเทิงเรีงรมย์ต่างๆ เป็นแหล่งแพร่กระจายยาเสพติดที่สำคัญ และเป็นแหล่งมั่วสุมมอมเมาเยาวชน ให้ใช้ชีวิตในสถานที่ที่ไม่เหมาะสมตามวัยของเยาวชนที่สมควรจะเป็นวัยที่ใช้เวลาไปหาความรู้ มุ่งมั่นศึกษาเพื่อเตรียมตัวเป็นผู้ใหญ่ที่รับผิดชอบในอนาคตของประเทศไทย นอกจากนี้สถานบริการก็จัดตั้งอย่างกระจัดกระจายในแหล่งต่างๆ ของชุมชน ยกต่อกรรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความสำคัญก่อให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ ตามมาอีกมากมาย ดังนั้นการควบคุมอาชญากรรมในทางหนึ่งคือการควบคุมจากสภาพแวดล้อม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในขณะนั้น (ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์) จึงได้ให้ความสำคัญต่อการจัดระเบียบสังคม ซึ่งกำหนดเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1.1 การบังคับใช้พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 โดยเคร่งครัด กล่าวคือ

- (1) ห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าสถานบริการ
- (2) ไม่มียาเสพติดในสถานบริการ
- (3) ห้ามมีการโชว์ที่ไม่เหมาะสม (ลามกอนาจาร)
- (4) ไม่มีการพกอาวุธเข้าไปในสถานบริการ
- (5) ไม่เปิดเกินกำหนดเวลา
- (6) ไม่มีสถานบริการเถื่อนเปิดบริการ

1.2 การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสถานบริการ (Zoning)

1.3 การแก้ไขพระราชบัญญัติสถานบริการ

1.4 การจัดทำผังเมืองรวม

1.5 การสร้างจิตสำนึกให้แก่ บิดา มารดา เด็กเยาวชน ผู้ประกอบการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. โครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในค่ายทหาร

กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายให้กรมราชทัณฑ์หาทางลดจำนวนผู้ต้องขังในเรือนจำ มีนโยบายให้แยกผู้ติดยาเสพติดออกจากผู้ต้องขังอื่นและถือว่าเป็นผู้ป่วยเพื่อไปบำบัดรักษา ดังนั้นกรมราชทัณฑ์จึงร่วมมือกับกองทัพบก กระทรวงกลาโหมดำเนินการแบ่งเบาภาระการควบคุมและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดซึ่งมีสูงมาก เห็นได้จากสถิติกรมราชทัณฑ์เดือนสิงหาคม พ.ศ.2544 กรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังในการควบคุมดูแลในเรือนจำและทัณฑสถานทั่วประเทศ ทั้งหมด 249,193 คน เป็นนักโทษเด็ดขาด 148,228 คน และเป็นนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดจำนวนสูงถึง 94,530 คน หรือ ร้อยละ 63.77 ของจำนวนนักโทษเด็ดขาด

กรมราชทัณฑ์และกองทัพบกจึงจัดให้มีโครงการค่ายฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งนี้โดยที่กองทัพบกรับผิดชอบเรื่องสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และวิทยากร ส่วนกรมราชทัณฑ์เป็นผู้คัดเลือกนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดโดยวิธีการพักการลงโทษผู้ต้องขังคดีเสพและคดีจำหน่ายที่มีของกลางยาบ้าไม่เกิน 10 เม็ด อายุ 18-45 ปี มีสภาพแข็งแรงและผ่านการถอนพิษยาแล้ว และเหลือโทษไม่เกิน 1 ปี เข้าฟื้นฟูสมรรถภาพในค่ายทหารทั่วประเทศ 25 ค่าย ค่ายละ 100 คน รวม 2 รุ่น (รวม 5,000 คน) ใช้หลักสูตรการทหารและหลักสูตร FAST Model ของกระทรวงสาธารณสุขใช้เวลาการดำเนินการรุ่นละ 3 เดือน

3. โครงการนักเรียนเยี่ยมคุก

เนื่องจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษามีความรุนแรงมากขึ้น กระทรวงมหาดไทยจึงได้พิจารณาเห็นว่า หากนำเด็กและเยาวชนที่กำลังศึกษาในสถานศึกษาเข้าดูกิจการเรือนจำ เพื่อให้ให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ของผู้ต้องขังที่ต้องถูกจำกัดอิสรภาพ และอยู่อย่างแออัด ขาดความสะดวกสบายหลายประการ เมื่อเปรียบเทียบกับชีวิตที่มีอิสรภาพ ประสบการณ์ดังกล่าวคาดว่าจะมีส่วนช่วยปราชญ์เด็กและเยาวชนให้มีความหวาดกลัว เกรงภัยว่าหากประพฤติไม่เหมาะสมอาจทำให้กระทำผิดกฎหมายและถูกศาลพิพากษาลงโทษให้ถูกจองจำ โครงการ

นักเรียนเยี่ยมคุกจึงเป็นการป้องกันเยาวชนให้ห่างไกลจากการตกเป็นทาสยาเสพติดในทางหนึ่ง

4. โครงการชุมชนสีขาว

ตามนโยบายของรัฐบาลโดยกระทรวงมหาดไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาและเสริมสร้างสังคมและชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้ร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดรวมถึงปัญหาที่เป็นภัยต่อสังคมและชุมชนในปัจจุบัน

การเคหะแห่งชาติในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาที่อยู่อาศัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชุมชนในการเคหะชุมชนของการเคหะแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญต่อนโยบายของรัฐบาลที่จะพัฒนาสังคมและชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อร่วมสร้างสรรค์สังคมและชุมชนให้ปลอดจากยาเสพติด ดังนั้น การเคหะชาติจึงได้ดำเนิน “โครงการชุมชนสีขาว” ขึ้นเพื่อขานรับนโยบายของรัฐบาลตามนโยบายประกาศสงครามกับยาเสพติดของรัฐบาล ตามที่อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายสรอรรถ กลิ่นประทุม) ได้มอบหมายให้การเคหะแห่งชาติดำเนินการ ซึ่งการเคหะแห่งชาติ ได้รับจัดสรรงบประมาณปี 2544 จำนวน 29,098,400 บาท เพื่อดำเนินการสร้างกิจกรรมต่างๆ เช่น การสร้างลานกีฬา กีฬาเอนกประสงค์ในเคหะชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง การอบรมบิดามารดาเด็กเยาวชน การรณรงค์เดิน วิ่ง และขี่จักรยานเพื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

ขอบเขตข้อจำกัดของการประเมินผลครั้งนี้

1. โครงการทั้ง 4 เป็นโครงการที่กระทรวงมหาดไทย กำหนดในเงื่อนไขการจ้างนั้น 3 โครงการเป็นโครงการด้านการป้องกันยาเสพติด คือ (1) โครงการจัดระเบียบสังคม (2) โครงการนักเรียนเยี่ยมคุก และ (3) โครงการชุมชนสีขาว ส่วนโครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในค่ายทหารเป็นโครงการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ดังนั้นจึงไม่ได้มีการประเมินโครงการอื่นๆ ที่กระทรวงมหาดไทยดำเนินการในด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการปราบปรามยาเสพติด

2. มีกรอบเวลาการประเมินระหว่างโครงการดำเนินการตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ.2544-กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลา 1 ปีแรกของการบริหาร

งานที่รัฐบาลนำโดยนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เข้ามาบริหารประเทศ และ ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ในขณะนั้น เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้นำนโยบายของรัฐบาลด้านการแก้ปัญหายาเสพติดมาดำเนินการในส่วนของ กระทรวงมหาดไทย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ

1. เพื่อสร้างตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า ตัวชี้วัดการนำนโยบายไปปฏิบัติ ตัวชี้วัดผลการดำเนินงานหลัก (key performance indicators) ทั้งผลผลิต (output) ผลลัพธ์ (outcomes) ตัวชี้วัดผลกระทบที่สามารถวัดได้และเกณฑ์สำหรับการประเมินผลการดำเนินงานนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงมหาดไทยในด้านเร่งรัดดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

2. เพื่อประเมินผลปัจจัยนำเข้า การนำนโยบายไปปฏิบัติผลสัมฤทธิ์ (ทั้งผลผลิตและผลลัพธ์) และผลกระทบที่สามารถวัดได้ตามตัวชี้วัดที่ได้กำหนดไว้ตามข้อ (1) ในรอบ 1 ปี (มีนาคม พ.ศ. 2544 – กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545)

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้รูปแบบการวิจัย 4 รูปแบบ คือ

1. การวิจัยเอกสาร

2. การศึกษาเชิงคุณภาพ (การสัมภาษณ์เจาะลึก การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ใช้แบบสอบถามและการสังเกตการณ์ภาคสนาม)

(1) โครงการจัดระเบียบสังคมได้สังเกตการณ์และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ในจังหวัดพิษณุโลก นครราชสีมา ชลบุรี ภูเก็ต สงขลา หาดใหญ่ และ กรุงเทพมหานคร

(2) โครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังได้เก็บข้อมูลจากเรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำกลางชลบุรี ทณฑสถานหญิงชลบุรี เรือนจำกลางสงขลา เรือนจำจังหวัดนครราชสีมา ทณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง และโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง 3 ค่าย

(3) โครงการนักเรียนเยี่ยมคุกได้เก็บข้อมูลจากเรือนจำกลางพิษณุโลก เรือนจำกลางชลบุรี ทณฑสถานหญิงชลบุรี เรือนจำกลางสงขลา เรือนจำจังหวัดนครราชสีมา และทณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง

(4) โครงการชุมชนสีขาวได้เก็บข้อมูลจากคณะชุมชนคลองจั่น คณะ

ชุมชนดินแดง เคหะร่มเกล้า เคหะชุมชนพิษณุโลก เคหะชุมชนนครราชสีมา
เคหะชุมชนพัทธยา (ชลบุรี) เคหะชุมชนสงขลา และเคหะชุมชนภูเก็ต

3. การวิเคราะห์ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Analysis)

4. การวิจัยสำรวจ

(1) สำรวจความพึงพอใจของประชาชน

(2) สำรวจความคิดเห็นของครูอาจารย์ที่ควบคุมนักเรียนไปเยี่ยมคุก

(3) สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่เคยเยี่ยมคุก

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 7 กลุ่ม

1. ผู้บริหารทั้ง 4 โครงการ จำนวน 56 ราย

2. ผู้ปฏิบัติงานทั้ง 4 โครงการ จำนวน 92 ราย แบ่งเป็น

(1) โครงการจัดระเบียบสังคม 57 ราย

(2) โครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติด 9 ราย

(3) โครงการนักเรียนเยี่ยมคุก 13 ราย

(4) โครงการชุมชนสีขาว 13 ราย

3. ประชาชนทั่วประเทศ 5,246 ราย

4. ผู้ประกอบการสถานบันเทิง 9 ราย

5. อาจารย์ผู้ควบคุมนักเรียนในโครงการนักเรียนเยี่ยมคุก 27 ราย

6. นักเรียนที่เคยไปเยี่ยมคุก 378 ราย

7. ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับโครงการ เช่น ผู้ต้องขัง ผู้พักอาศัยในเขต

เคหะต่างๆ ครูฝึกในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองในค่ายต่างๆ 3 ค่าย และนักเรียนที่
เข้าฝึกในโรงเรียน

การประเมินผลครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดการประเมินผลรวบยอด (comprehensive evaluation) กล่าวคือ การประเมิน (1) บริบท (context) หรือสภาพแวดล้อม
ก่อนดำเนินโครงการ (2) ปัจจัยนำเข้า (input) (3) กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ
(process) (4) ผลผลิตและผลลัพธ์ (product) และ (5) ผลกระทบ (impact) การ
ประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินโดยใช้การสร้างตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินจาก
หลักฐาน (evidence-base) ถ้าเป็นความเห็นจะพยายามสรุปจากความเห็นร่วมกัน
(inter-subjectivity) เพื่อให้เกิดความเป็นปรนัย (objectivity) การตีความของ
คะแนนผลการประเมินเป็นดังนี้

คะแนนผลการประเมิน ความหมาย

1.00 – 1.49	1	ต่ำมาก	น้อยที่สุด	ต่ำกว่ามาตรฐานมาก/เกณฑ์
1.50 – 2.49	2	ต่ำ	น้อย	ต่ำกว่ามาตรฐาน/เกณฑ์
2.50 – 3.49	3	ปานกลาง	ปานกลาง	ได้มาตรฐาน/เกณฑ์
3.50 – 4.49	4	สูง	มาก	สูงกว่ามาตรฐาน/เกณฑ์
4.50 – 5.00	5	สูงมาก	มากที่สุด	สูงกว่ามาตรฐาน/เกณฑ์

อนึ่ง รายละเอียดเกณฑ์การประเมินแต่ละตัวชี้วัดโปรดอ่านรายละเอียดรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “รายงานผลการประเมินนโยบายเร่งด่วนกระทรวงมหาดไทย ด้านการเร่งรัดการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดรอบ 1 ปี” (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2546) และรายงานผล “การศึกษาเพื่อจัดทำตัวชี้วัดตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวงมหาดไทย ด้านการเร่งรัดการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด” (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2546)

สรุปผลการประเมินดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินบริบท

การประเมินบริบทเพื่อประเมินว่านโยบายและโครงการต่างๆ ที่จัดทำขึ้น มีความสอดคล้อง (relevance) กับความจำเป็น (needs) หรือปัญหาของสังคมหรือประชาชนหรือไม่ ก่อนเริ่มโครงการ (มีนาคม พ.ศ.2544) การประเมินให้น้ำหนักร้อยละ 10

1.1 สภาพปัญหาขอบเขตและความรุนแรงเชิงปริมาณ

ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาร้ายแรงอันดับแรกๆ ที่สังคมไทยเผชิญ กล่าวคือ

(1) ในปี พ.ศ. 2542-2544 มีจำนวนผู้ต้องหาคดียาเสพติดทั่วประเทศเกินกว่า 200,000 คน เช่น ในปี พ.ศ.2544 มีผู้ต้องหาคดียาเสพติด จำนวน 208,627 คน (5 คะแนน)

(2) น้ำหนักของกลางยาเสพติด (เฉพาะยาบ้า) ในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวน 9,323.05 กิโลกรัม หรือสูงกว่า 9,000 กิโลกรัม (5 คะแนน)

(3) จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติดในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวน 100,706 คน หรือสูงกว่า 100,000 คน (5 คะแนน)

(4) จำนวนร้อยละของประชากรอายุ 12 - 65 ปี เคยใช้ยาเสพติด ปี พ.ศ. 2544 มีจำนวน 1,942,100 คน หรือร้อยละ 4.3 ของจำนวนประชากร 12-65 ปี ซึ่งมีจำนวน 44,667,000 คน (ป.ป.ส., 2544) (สูงกว่าร้อยละ 4.00 = 5 คะแนน)

(5) ความคิดเห็นของประชาชนมีความเห็นว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาร้ายแรงของชาติมากที่สุด (5 คะแนน)

จากสถิติคดียาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว อันมีผลทำให้จำนวนนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดสูงขึ้นกว่าร้อยละ 181.11 ภายในเวลา 4 ปี เมื่อเปรียบเทียบจำนวนนักโทษเด็ดขาดคดียาเสพติดในปี พ.ศ.2540 มีจำนวนเพียง 35,824 คน แต่ปี พ.ศ.2544 มีสูงถึง 100,706 คน

เมื่อใช้เกณฑ์สถิติดังกล่าวจึง สรุปว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาร้ายแรงมากที่สุดปัญหาหนึ่งของไทยที่ต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน (5 คะแนน)

ส่วนผลการประเมินบริบทในด้านอื่น ๆ สรุปว่า

1.2 ที่มาของนโยบายและการกำหนดนโยบายแก้ปัญหาเสพยาเสพติดนั้น เป็นปัญหาที่สอดคล้องกับความเป็นจริง เป็นปัญหาที่รัฐบาลจำเป็นต้องแก้ไขและเป็นปัญหาเร่งด่วนของชาติในระดับมากที่สุด (5 คะแนน)

1.3 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและสังคม (3.84 คะแนน) รัฐบาลสามารถดำเนินนโยบายไปโดยไม่มีปัญหาอุปสรรคทางการเมืองมากนัก เนื่องจากรัฐบาลมีเสียงข้างมากสูง มีเสถียรภาพทางการเมืองสูงจึงสามารถผลักดันนโยบายได้โดยง่าย เศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวและประชาชนมีความตระหนักว่าปัญหาเสพยาเสพติดเป็นปัญหาที่แท้จริงของตน

1.4 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการ โครงการทั้ง 4 มีวัตถุประสงค์ชัดเจนมาก เป็นวัตถุประสงค์ที่เป็นไปได้สูง ปฏิบัติตามได้ไม่ยาก และทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานยินดีปฏิบัติตามสูง (คะแนนประเมิน = 3.80)

เมื่อนำคะแนนจากตัวชี้วัดทั้ง 4 มารวมกันได้คะแนนผลการประเมินเฉลี่ย = 4.41 (สูง) แสดงว่านโยบายการแก้ปัญหาเสพยาเสพติดและโครงการทั้ง 4 มีความสอดคล้องกับความเป็นจริงหรือปัญหาของสังคมหรือของประชาชนมาก มีความเป็นไปได้ทางการเมืองสูงและโครงการมีวัตถุประสงค์ชัดเจนมาก

สรุปผลการประเมินโครงการจัดระเบียบสังคม

1. การประเมินบริบท

การประเมินบริบทของโครงการทุกโครงการเป็นเช่นเดียวกัน เนื่องจากถือว่าทุกโครงการมีเป้าหมายเช่นเดียวกันคือ การลดปัญหาอาชญากรรมของประเทศ จึงใช้คะแนนการประเมินบริบทที่กล่าวมาแล้ว (4.41 คะแนน)

2. การประเมินปัจจัยนำเข้า

2.1 การจัดสรรงบประมาณ ผลการประเมิน = 2.29 คะแนน (ต่ำ) แสดงว่าโครงการจัดระเบียบสังคมมีปัญหาเรื่องความเพียงพอของงบประมาณในด้านต่างๆ คือ ขาดแคลนทั้งงบประมาณ กำลังคน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ตลอดจนเทคโนโลยี แต่เป็นนโยบายที่มีประสิทธิภาพสูงมาก เพราะขณะดำเนินการในปีแรกนั้น รัฐบาลไม่ได้ตั้งงบประมาณเลยแม้แต่อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยติดตามดูแลเอาใจจริงเอาใจสั่งในการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วให้เป็นกฎหมายที่บังคับใช้มิใช่ถูกปล่อยปละละเลย

2.2 ระบบข่าวสารข้อมูลเพื่อการจัดการ ได้เกณฑ์ปานกลาง (3 คะแนน) กล่าวคือ ยังขาดข้อมูลที่มีเนื้อหารายละเอียด มีข้อมูลไม่เพียงพอ และข้อมูลยังขาดความทันสมัยไม่เป็นปัจจุบัน

2.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการตรวจสอบสถานบริการในพื้นที่จังหวัด หรือให้มีการเข้มงวดกวดขันสถานบริการที่ผิดกฎหมาย ได้ดีปานกลาง (3 คะแนน) เนื่องจากทั่วไปมีการประชุมระหว่างฝ่ายปกครอง ตำรวจ และสาธารณสุขบ้างในระยะแรก แต่ไม่มีการประชุมทบทวนปัญหาหลังการปฏิบัติการ และขาดการบูรณาการแผนกับหน่วยงานอื่นๆ เช่น กรมสามัญศึกษา กรมอาชีวศึกษา ผลการจัดทำแผนเกือบทั้งหมดเน้นการตรวจตราสถานบริการ แต่ไม่เน้นองค์ประกอบอื่นๆ ของโครงการ เช่น การเร่งรัดจัดทำผังเมืองรวมของจังหวัด และการสร้างจิตสำนึกของกลุ่มต่างๆ

2.4 การตรวจตราสถานบริการไม่ให้ฝ่าฝืนกฎหมาย อยู่ในระดับดี (4 คะแนน) แต่ละจังหวัดที่ศึกษามีแผนการตรวจตราสถานบริการ ดำเนินการตามแผน แต่ไม่ได้ดึงผู้มีส่วนได้เสียหรือเป็นกลางเข้ามาร่วมตรวจ

2.5 การสืบเปลี่ยนหมุนเวียนหรือลงโทษเจ้าหน้าที่ที่ละเลย อยู่ในระดับดี (4 คะแนน) คือ มีการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่บกพร่องอย่างจริงจัง ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องเอาใจจริงเอาใจสั่งกับการตรวจตราสถานบริการ แต่เน้นการลงโทษมากกว่าให้รางวัล

2.6 การประชาสัมพันธ์มีให้สถานบริการเป็นที่มาสู่สมยาเสพติดให้โทษ
โดยดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง ในระยะปีแรกมีการสร้างกระแสข่าว (Media Coverage) เป็นหัวข้อข่าว เช่น ความขัดแย้งของกลุ่มผลประโยชน์ ข่าวการลงโทษเจ้าหน้าที่ที่บกพร่อง ร.ต.อ.ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์ อธิบดีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปบรรยายให้กลุ่มเป้าหมายนักเรียนและนักศึกษาตามสถาบันการศึกษาต่างๆ มากมาย จังหวัดมีการเรียกประชุมเจ้าของสถานบริการ มีทั้งการประชาสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อม สรุปผลการประเมินเท่ากับ 4 คะแนน ถือว่าดี แต่ยังมีจุดอ่อนคือ ประชาชนยังคิดว่าการจัดระเบียบสังคมเป็นการจัดระเบียบสถานบริการเท่านั้น แม้แต่ผู้บริหารระดับจังหวัดหลายคนก็เน้นแต่การตรวจตราสถานบริการเท่านั้น ไม่เน้นเรื่องการวางผังเมือง และการสร้างจิตสำนึกของกลุ่มชนต่าง ๆ

เมื่อนำตัวชี้วัดต่างๆ ไปถ่วงน้ำหนักสรุปเป็นภาพรวมผลการประเมินปัจจัยนำเข้าเท่ากับ 3.36 แสดงว่าได้มาตรฐานหรือได้เกณฑ์ระดับปานกลาง

3. การประเมินกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ

โดยภาพสรุปกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติอยู่ในระดับดี (3.57 คะแนน) แม้จะมีความซับซ้อนในการบริหารงาน แต่ก็มีกระบวนการงานใกล้ชิดเป็นกันเอง มีการสื่อสารใกล้ชิดในระหว่างผู้ปฏิบัติและประชาชนได้ประเมินภาวะผู้นำของนายกรัฐมนตรีและอดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยรวมอยู่ในระดับสูง แต่ภาวะผู้นำของผู้ว่าราชการจังหวัดอยู่ในระดับปานกลาง โครงการจัดระเบียบสังคมได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนทั่วไปในระดับสูง แต่เจ้าของสถานบริการส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้การสนับสนุนไม่เห็นด้วยกับโครงการ มีมาตรการแบบแผนการปฏิบัติงานชัดเจนดี แต่ขั้นตอนการปฏิบัติจริงทำได้ไม่ถนัด เพราะระยะแรกมีการกระทบกระทั่งระหว่างผู้ปฏิบัติงานและผู้เกี่ยวข้องในสถานบริการที่ไม่คุ้นเคยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ มีการวางแผนและมีการกำกับดูแลแผนใกล้ชิดมีรายงานบันทึกการประเมินตนเองแต่ไม่ค่อยมีการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง และเสนอแนวทางแก้ไขทำให้ไม่มีข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุง ทบทวนแผนหรือโครงการหรือนโยบาย และทำให้ผู้อื่นไม่สามารถหาความรู้หรือเรียนรู้ หรือจากประสบการณ์ทำงาน ต่อจากกันได้อย่างเป็นระบบ

โดยภาพรวมผู้ปฏิบัติงานมีสิ่งจูงใจในการทำงานสูง เห็นด้วยกับนโยบาย มีความรู้ ความเข้าใจ เต็มใจสนับสนุน ตื่นตัวกระตือรือร้น ในการทำงานสูงแต่ บุคลากรมีความเครียดสูง เพราะถ้าผิดพลาดจะถูกโยกย้าย แต่ถ้าเข้มงวดกดดัน กับสถานบริการมากเกินไป ก็อาจถูกร้องเรียนได้

สำหรับเรื่องการบังคับใช้กฎหมายนั้นมีปัญหามากกว่าปัจจัยอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมาก เวลาเปิดปิดสถานบริการหรือสถาน บ้านเทิงต่างๆ ตามกฎหมายไม่เป็นเวลาเดียวกัน มีการพัฒนาสถานบันเทิงรูปแบบ ต่างๆ หลากหลายเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย

4. ผลผลิตและผลลัพธ์โครงการจัดระเบียบสังคม

4.1 การบังคับใช้ พ.ร.บ.สถานบริการ มาตรการปิดสถานบริการเป็น มาตรการที่เจ้าของสถานบริการกลัวที่สุด มีผลกระทบรุนแรงมากต่อพนักงานและ ผู้ประกอบอาชีพต่อเนื่อง และกลายเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถใช้ แสวงหาประโยชน์จากเจ้าของสถานบริการได้มากเพราะไม่มีกลไกตรวจสอบจาก องค์กรภายนอกที่เป็นกลางอย่างแท้จริง

การตรวจสอบการบังคับใช้กฎหมายโดยประชาชน จากกลุ่มตัวอย่าง ประชาชน 5,246 ราย สํารวจเมื่อ 1 ธันวาคม พ.ศ. 2545 – 30 มกราคม พ.ศ.2546 พบว่า

(1) ความเข้มงวดกวดขันตรวจตราสถานบันเทิง (3.06 คะแนน) อยู่ในระดับปานกลาง (ได้เกณฑ์มาตรฐาน) ทั้งนี้โดยที่ร้อยละ 15.6 ของ ประชาชนมีความเห็นเจ้าหน้าที่ตำรวจยังปล่อยปละละเลยมาก

(2) การมีเด็กและเยาวชนเที่ยวเตร่เข้าไปในสถานบันเทิง สูงถึง ร้อยละ 38.9 ประชาชนเห็นว่ามึเด็กและเยาวชน (ต่ำกว่า 20 ปี) จำนวนมาก เข้าไปในสถานบันเทิงต่างๆ ผลการประเมิน = 2.09 คะแนน หรือผลงานต่ำกว่า มาตรฐาน

(3) การมีโซ่วลามกอนาจาร ร้อยละ 18.2 ของประชาชนกล่าวว่า ทราบหรือได้ยินว่าในละแวกบ้านของเขามีการโซ่วลามกอนาจาร ร้อยละ 27 ตอบ ว่าไม่มี (ร้อยละ 54.8 ตอบว่าไม่ทราบหรือไม่แน่ใจ) ผลการประเมิน = 3.39 ยัง อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือปานกลาง

(4) การเปิดเกินเวลา 2.00 น. ร้อยละ 10.1 ของประชาชน รายงานว่ายังมีสถานบันเทิงเปิดเกินตี 2 เป็นประจำ ผลการประเมิน = 3.18 ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือปานกลาง

เมื่อนำคะแนนผลการประเมินทั้ง 4 เรื่องมาเฉลี่ยได้คะแนนผลการประเมิน = 2.93 คะแนน กล่าวโดยสรุป คือ ผลการประเมินการบังคับใช้ พ.ร.บ. สถานบริการอยู่ในระดับปานกลาง

4.2 การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสถานบริการ ในส่วนความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการจัดเขตอนุญาตตั้งหรืองดตั้งสถานบริการครบทุกจังหวัดแล้ว ผลประเมิน = 5 คะแนน หรือสูงกว่ามาตรฐานมาก

4.3 การแก้ไขพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509 ขณะนี้ผ่านการพิจารณาของกรรมาธิการวิสามัญสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ผลประเมิน = 5 คะแนน หรือสูงกว่ามาตรฐานมาก

4.4 การจัดทำผังเมือง ความก้าวหน้าของการจัดทำผังเมืองรวมยังต่ำมาก (1 คะแนน)

4.5 การสร้างจิตสำนึกให้แก่สาธารณชน ได้สำรวจว่าประชาชนได้มีบทบาทในการแก้ปัญหาเสพติด พบว่า การตั้งองค์กรหรือชมรมในการต่อต้านยาเสพติดน่าจะเป็นที่ควรคาดหวังว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงจิตสำนึกในการต่อต้านยาเสพติดมากที่สุด จึงใช้บทบาทนี้เป็นตัวชี้วัดสำนึกของสาธารณชนพบว่า เฉลี่ยร้อยละ 62.55 ของประชาชนและผู้ปฏิบัติงานรายงานว่าตนได้มีส่วนร่วมจัดตั้งองค์กรหรือชมรมต่อต้านยาเสพติด เทียบเกณฑ์แล้วสรุปผลการประเมิน = 4 คะแนน คือ สูงกว่าเกณฑ์

4.6 การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อควบคุมและขจัดแหล่งแพร่ระบาดหรือจุดปล่อยยาเสพติดในสถานบริการ การสุ่มตรวจปัสสาวะในสถานบริการ เพื่อดูถึงผลลัพธ์ของการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ซึ่งกระทำเพื่อควบคุมและขจัดแหล่งแพร่ระบาดหรือจุดปล่อยยาเสพติด ปรากฏว่า แต่ละท้องถิ่นมีวิธีการสุ่มตรวจแตกต่างกัน การรายงานผลไม่ได้กล่าวถึงขั้นตอนรายละเอียด เช่น สุ่มตรวจโดยปิดสถานบันเทิงอาจมีข้อโต้แย้งเรื่องการละเมิดสิทธิเนื่องจากไม่มีเหตุที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะบังคับให้สุ่มตรวจปัสสาวะ บางแห่งจึงกระทำเพียงเชิญผู้ต้องสงสัยเพื่อขอสุ่มตรวจ ดังนั้น การเปรียบเทียบร้อยละจึงกระทำไม่ได้เพราะฐาน

การคำนวณแตกต่างกัน ดังนั้นจึงสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน เช่น ตำรวจ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่พบโดยทั่วไป กล่าวว่าเฉลี่ย ลดลงกว่า 80% เพราะคนที่มาเที่ยวก็ทราบว่ามีโอกาสถูกเรียกไปตรวจปัสสาวะ ดังนั้นอาจไปมั่วสุ่มกันที่อื่น เช่น แพลต อพาร์ทเมนต์ คอนโดมีเนียมส่วนตัว เป็นต้น เป็นการเปลี่ยนที่การประกอบอาชญากรรม (crime displacement) ผลการประเมินในเรื่องนี้จึงเป็นความเห็นของเจ้าหน้าที่ว่า ลดลงกว่าร้อยละ 80 เท่ากับคะแนนการประเมิน 4 คะแนน (สูงกว่ามาตรฐาน)

4.7 ความพึงพอใจของประชาชน จากการสอบถามประชาชนจำนวน 5,246 คน ปรากฏว่าผู้ที่ทราบว่ามีโครงการจัดระเบียบสังคม ได้ประเมินความพึงพอใจในประเด็นต่างๆ ประชาชนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในนโยบายการจัดระเบียบสังคมในระดับมาก และมากที่สุดในทุกประเด็น (คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ 8 เรื่อง แต่ละเรื่องตั้งแต่ 4.10-4.42)

สรุปโดยภาพรวมประชาชนมีความพึงพอใจในโครงการจัดระเบียบสังคมอยู่ในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย = 4.20) นอกจากนี้สูงถึงร้อยละ 96.9 ของประชาชนตอบว่านโยบายนี้ควรดำเนินการต่อไป ผู้วิจัยได้สุ่มสอบถามประชาชนจำนวนตัวอย่างประมาณ 50 รายเมื่อ 10-28 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2546 โดยการพูดคุยไม่เป็นทางการ ปรากฏว่าเกือบทั้งหมดต้องการให้นโยบายจัดระเบียบสังคมดำเนินการต่อไป และรู้สึกว่าการกระทำครั้งนี้ (มีนาคม พ.ศ.2546) ยังเชื่อและยินดีพอใจที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยคนปัจจุบัน (นายประชา มาลีนนท์) ยังเอาจริงเอาจังในการดำเนินนโยบายนี้อย่างต่อเนื่อง

สรุปผลการประเมินรายยอดโครงการจัดระเบียบสังคม เป็นโครงการระดับดี (3.61 คะแนน) ทั้งบริบท (4.41 คะแนน) ปัจจัยกระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติ (3.57 คะแนน) และผลผลิตและผลลัพธ์ (3.55 คะแนน) ส่วนปัจจัยนำเข้าอยู่ในระดับปานกลาง (3.36 คะแนน) สังเกตว่าแม้จะมีปัญหาความไม่พอเพียงของงบประมาณในด้านต่างๆ แต่ปัจจัยผลผลิตและผลลัพธ์ในด้านต่างๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงและสูงมาก ยกเว้นเรื่องปัญหาความก้าวหน้าของการจัดทำผังเมือง (1 คะแนนหรือต่ำกว่า) สรุปได้โครงการจัดระเบียบสังคมในระยะปีแรกที่กระทรวงมหาดไทยดำเนินการเป็นโครงการมีประสิทธิภาพสูงมากทั้งๆ ที่ไม่มี

งบประมาณ ๑๐๐ ล้านบาท เพียงแต่อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเอา
 ใจจริงเอาเงินให้เจ้าหน้าที่บังคับให้เป็นไปตามกฎหมายที่มีอยู่แล้วเท่านั้น
 การประเมินโครงการจัดระเบียบสังคมโดยสรุปในตาราง ๑ ต่อไปนี้

ตาราง ๑: สรุปผลการประเมินโครงการจัดระเบียบสังคม

การประเมิน	น้ำหนัก (%)	ผลการประเมิน
1 บริบท	10	4.41
1.1 ความรุนแรงของปัญหา	3	5.00
1.2 ที่มาของนโยบาย	2	5.00
1.3 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการเมือง	3	3.84
1.4 ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของโครงการ	2	3.80
2. ปัจจัยนำเข้า	20	3.36
2.1 การจัดสรรงบประมาณ	4	2.29
2.2 ระบบข่าวสารข้อมูลเพื่อการจัดการ	2	3.00
2.3 การจัดทำแผนปฏิบัติการตรวจสอบสถานบริการ ในพื้นที่ของจังหวัดเพื่อให้มีการเข้มงวด กวดขันสถานบริการที่ผิดกฎหมาย	4	3.00
2.4 การตรวจสอบสถานบริการไม่ให้มีการฝ่าฝืน กฎหมายอย่างต่อเนื่อง	4	4.00
2.5 การปรับเปลี่ยนหมุนเวียนหรือลงโทษเจ้าหน้าที่ ที่ละเลยหรือหย่อนประสิทธิภาพ	4	4.00
2.6 การประชาสัมพันธ์ให้มีสถานบริการเป็น ที่มั่วสุ่มยาเสพติดให้โทษ โดยให้ดำเนินการ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง	2	4.00
3 กระบวนการ	20	3.57
3.1 ความซับซ้อนในการบริหารงาน	2	2.49
3.2 การสื่อสาร	2	3.48
3.3 ภาวะผู้นำ	3	3.84
3.4 การสนับสนุนนโยบายจากกลุ่มบุคคลต่าง ๆ	3	4.06
3.5 ความชัดเจนของโครงการ	2	3.79
3.6 การวางแผน	2	3.60
3.7 การประเมินตนเอง	2	3.40
3.8 สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติตามนโยบาย	2	4.15
3.9 การบังคับใช้กฎหมาย	2	2.96

ตาราง 1: (ต่อ)

การประเมิน	น้ำหนัก (%)	ผลการประเมิน
4. ผลผลิตและผลลัพธ์	40	3.55
4.1 การบังคับใช้ พ.ร.บ. สถานบริการ	20	2.93
4.2 การออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตสถานบริการ	4	5.00
4.3 การแก้ไขพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509	4	5.00
4.4 การจัดทำผังเมือง	2	1.00
4.5 การสร้างจิตสำนึกให้แก่สาธารณชน	2	4.00
4.6 การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดเพื่อควบคุมและขจัดแหล่งแพร่ระบาดหรือจุดปล่อยยาเสพติดในสถานบริการ	2	4.00
4.7 ความพึงพอใจของประชาชน	6	4.20
5. ผลกระทบ (การเปลี่ยนแปลงนโยบายการปราบปรามยาเสพติดมีผลต่อความแปรปรวนของคดีกระทบตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมปัญหา ยาเสพติดของสังคม จึงไม่อาจประเมินได้ว่าโครงการมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมภายนอกโดยรวมของปัญหายาเสพติด)	10	-
สรุปผลโครงการประเมินผลภาพรวม		3.61

ส่วนอีก 3 โครงการคือ โครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังยาเสพติด ในค่ายทหาร โครงการนักเรียนเยี่ยมคุก และโครงการชุมชนสีขาว เป็นโครงการขนาดเล็กปัจจุบันไม่ได้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย มีรายละเอียดจำนวนมาก ผู้สนใจสามารถอ่านรายละเอียดได้จากรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ “รายงานผลการประเมินนโยบายเร่งด่วนกระทรวงมหาดไทย ด้านการเร่งรัดการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รอบ 1 ปี” (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ, 2546) จึงขอสรุปผลการประเมินภาพรวม 4 โครงการ ตามตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2: สรุปผลการประเมินภาพรวม 4 โครงการโดยภาพรวม

การประเมิน	น้ำหนัก	โครงการ			
		การจัดระเบียบสังคม	บำบัดในค่ายทหาร	นักเรียนเยี่ยมคุก	ชุมชนสีขาว
1. บริบท	10	4.41	4.41	4.41	4.41
2. ปัจจัยนำเข้า	20	3.36	2.98	2.82	3.43
3. กระบวนการ	20	3.57	2.58	3.45	3.74
4. ผลผลิตและผลลัพธ์	40	3.55	2.79	3.71	2.67
5. ผลกระทบต่อปัญหาเสพติดโดยรวมของประเทศ	10	-	-	-	-
ผลการประเมินภาพรวม		3.61	3.19	3.53	3.27
ถ้าประเมินเฉพาะ (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ (3) ผลผลิตและผลลัพธ์		3.51	3.04	3.42	3.13

หมายเหตุ 5 ผลกระทบของโครงการต่างๆ ต่อปัญหาเสพติดโดยภาพรวมของประเทศยังไม่อาจประเมินได้ เนื่องจากปัจจุบันนโยบายเกี่ยวกับการแก้ปัญหายเสพติดได้มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนไปในทางปราบปรามอย่างเข้มข้นจริงจัง จึงมีผลทำให้ตัวเลขทางสถิติต่างๆ ที่เป็นตัวชี้วัดปัญหาทั้ง 8 ตัวชี้วัด จะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดด ทำให้ยังไม่อาจตัดสินได้ว่าปัญหายเสพติดในปัจจุบันที่ชี้วัดโดยตัวเลขทางสถิติต่างๆ นี้ตรงกับสภาพปัญหาที่แท้จริง

สรุปผลการประเมิน 4 โครงการโดยภาพรวม

ถ้าประเมิน (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการ และ (3) ผลผลิตและผลลัพธ์ รวมกันโดยถ่วงน้ำหนัก 2:2:4 ตามลำดับปรากฏว่า

- (1) โครงการจัดระเบียบสังคมเป็นโครงการระดับดี (3.51 คะแนน)
- (2) โครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดในค่ายทหาร เป็นโครงการระดับปานกลาง (3.04 คะแนน)
- (3) โครงการนักเรียนเยี่ยมคุก เป็นโครงการระดับปานกลางค่อนข้างดี (3.42 คะแนน)
- (4) โครงการชุมชนสีขาว เป็นโครงการระดับปานกลาง (3.13 คะแนน)

สรุปผลการประเมินกระทบ

เมื่อเริ่มโครงการ (มีนาคม พ.ศ.2544) รัฐบาลประกาศนโยบายการ

ป้องกันนำหน้าปราบปรามดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ตัวชี้วัด 8 ตัว เพื่อชี้แจงว่าโครงการต่างๆ ที่ดำเนินการในส่วนต่างๆ ของราชการทุกๆ แห่ง น่าจะมีผลกระทบต่อการลดปัญหายาเสพติดของประเทศโดยรวม

ตัวชี้วัด 8 ตัวได้แก่

1. จำนวนผู้ค้าและผู้ผลิตที่ถูกจับกุม
2. จำนวนผู้ต้องขังเด็ดขาดคดียาเสพติด
3. จำนวนยาเสพติดของกลางที่ยึดได้
4. มูลค่าทรัพย์สินที่ยึดได้ (คดียาเสพติด)
5. จำนวนเยาวชน (อายุ 12-24 ปี) เสพยาเสพติดภายใน 1 ปี และภายใน 30 วัน
6. ร้อยละของประชากร (อายุ 12-65 ปี) เคยใช้ยาเสพติดภายใน 1 ปี และภายใน 30 วัน
7. จำนวนเด็กและเยาวชนคดียาเสพติดในศาลคดีเด็กและเยาวชน
8. ร้อยละของพื้นที่ในแต่ละอำเภอและจังหวัดเป็นพื้นที่ที่ปลอดจากยาเสพติด

แต่เนื่องจากในปัจจุบันรัฐบาลประกาศสงครามกับยาเสพติด แม้รัฐบาลจะมีนโยบายหลัก 3 ประการ (1) ป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (2) บำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพและพัฒนาคุณภาพชีวิต และผู้ติดยาเสพติด เพื่อการลดอุปสงค์ด้านยาเสพติด และ (3) ปราบปราม ผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ลำเลียงยาเสพติด แต่รัฐบาลก็ใช้ตัวชี้วัดการลดจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเป็นเสมือนตัวชี้วัดผลงานของตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจ นายอำเภอและผู้กำกับและประกอบกับการสร้างแรงจูงใจในการปราบปรามโดยจ่ายส่วนแบ่งเจ้าหน้าที่ที่มีผลงาน ปราบปรามจากทรัพย์สินที่ยึดอายัดได้ ดังนั้นน่าจะทำให้ทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่เน้นการปราบปรามมาก เพราะมีแรงจูงใจสูงกว่าการป้องกัน เพราะให้ผลซ้ำ ลักษณะเช่นนี้จะมีผลทำให้สถิติตามตัวชี้วัดดังกล่าวสูงขึ้น ดังนั้นตัวเลขจึงแปรปรวนจากการพลิกผันนโยบายยาเสพติด ผู้วิจัยจึงไม่ใช้ตัวชี้วัดทั้ง 8 มาวัดผลกระทบภาพรวมการลดปัญหายาเสพติดของประเทศ เพราะตั้งแต่ พ.ศ.2545 จนกระทั่งถึง มีนาคม พ.ศ.2546 รายงานผลการวิจัยฉบับนี้ไม่อาจใช้ตัวชี้วัดทั้ง 8 วัดได้ว่าปัญหายาเสพติดเพิ่มหรือลดลง แต่เสนอแนะให้ใช้ตัวชี้วัดทั้ง 8 ในการติดตามผลงานรัฐบาลในระยะ เช่น 5-6 ปี ถ้านโยบายหรือโครงการต่างๆ ของ

รัฐบาลประสบความสำเร็จได้ผลตัวเลขตามตัวชี้วัดเหล่านี้แม้ว่าจะเพิ่มใน 1-2 ปีแรกแต่ในระยะเวลาต่อมา น่าจะค่อย ๆ ลดลง

สรุปผลการประเมินและข้อเสนอแนะโดยภาพรวม

จากการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการเร่งรัดการดำเนินงานด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของกระทรวงมหาดไทย รอบ 1 ปี (มีนาคม พ.ศ.2544 - กุมภาพันธ์ พ.ศ.2545) ตั้งแต่รัฐบาลโดยการนำของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี และ ร.ต.อ.ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ ในขณะที่เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยมีขอบเขตการประเมินโครงการเฉพาะ 4 โครงการ ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดให้ประเมิน คือ (1) โครงการจัดระเบียบสังคม (2) โครงการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังเสพยาเสพติดในค่ายทหาร (3) โครงการ นักเรียนเยี่ยมคุก และ (4) โครงการชุมชนสีขาว

สังเกตว่าโครงการ (1), (3) และ (4) เป็นโครงการด้านการป้องกันยาเสพติด ในขณะที่โครงการที่ (2) เป็นโครงการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ไม่ได้ประเมินโครงการต่างๆ ที่กระทรวงมหาดไทยดำเนินการด้านการปราบปรามยาเสพติด

สรุปผลการประเมินโดยภาพรวมปรากฏว่า

โครงการจัดระเบียบสังคมโดยภาพรวม เป็นโครงการระดับดี (3.61 คะแนน) เป็นโครงการที่ประชาชนโดยทั่วไปให้การสนับสนุนและมีความพึงพอใจมาก เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์ในการสังคม คุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนในอนาคต การจัดระเบียบสังคมมิใช่เพียงเพื่อการป้องกันปัญหายาเสพติดเท่านั้น แต่เป็นการป้องกันปัญหาทางสังคมอื่นๆ ของเด็กและเยาวชน อย่างบูรณาการไปพร้อมๆ กัน การจัดระเบียบสังคมเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้เด็กและเยาวชนเติบโตในสังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีงามทั้ง (1) ทางกายภาพที่เป็นรูปธรรม ได้แก่ การจัดบ้านเรือนที่อยู่อาศัย สถานประกอบการ สถานบันเทิง ฯลฯ หรือการจัดผังเมืองที่เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตที่ดีของสมาชิกสังคม และ (2) ทางนามธรรม อันได้แก่ การอยู่ในสังคมที่สมาชิกในสังคมต่างมีจิตสำนึกทางสังคมร่วมกันว่าต่างก็มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการสร้างสรรค์สังคมที่ดีสำหรับอนาคตของเด็กและเยาวชน และตระหนักว่าถ้าปราศจากสังคมที่มีคุณภาพ คุณภาพของ

เด็กและเยาวชนไทย และอนาคตของชาติไทยจะหาได้ที่ได้จากการประเมินสรุปได้ว่า กระทรวงมหาดไทยควรดำเนินโครงการจัดระเบียบสังคมต่อไป

อันดับที่สอง คือ โครงการนักเรียนเยี่ยมคุกนั้น ผลการประเมินโดยภาพรวมเป็นโครงการระดับดี (3.53 คะแนน) เป็นโครงการขนาดเล็ก ไม่ได้ตั้งงบประมาณไว้ ใช้งบประมาณจากงบภายในของเรือนจำและทัณฑสถานแต่ละแห่ง ไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ มีกระบวนการจัดการที่ง่ายไม่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้ใช้บริการคือ ครูอาจารย์ที่พานักเรียนไปเยี่ยมคุก และนักเรียนมีความพึงพอใจในโครงการมาก และอยากให้โครงการดำเนินต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูอาจารย์เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนมาก เพราะจะมีส่วนช่วยยับยั้งไม่ให้เด็กกระทำความผิดและไม่ข้องเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรให้กรมราชทัณฑ์ดำเนินโครงการต่อไป

สำหรับโครงการชุมชนสีขาว โดยการเคหะแห่งชาตินั้นเป็นโครงการที่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (3.27 คะแนน) ซึ่งปัจจุบันการเคหะแห่งชาติไม่ได้ดำเนินการสร้างลานกีฬา การรณรงค์ต่างๆ ในรูปของโครงการที่มีงบประมาณพิเศษเฉพาะ ดังเช่นที่ดำเนินการช่วงปี พ.ศ.2545 แต่ได้ผสมผสานเป็นงานประจำของการสร้างเคหะชุมชนโดยทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุมชนให้เข้มแข็งต้านปัญหา ยาเสพติด

สำหรับผลการประเมินโครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดในค่ายทหารปรากฏว่าภาพรวมเป็นโครงการที่มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง (3.19 คะแนน) เป็นโครงการที่สามารถลดความแออัดของผู้ต้องขังติดยาเสพติดในเรือนจำและทัณฑสถานได้ต่ำมาก (เพียงร้อยละ 4.96 เท่านั้น) สามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนของกรมราชทัณฑ์ แต่ไม่ได้ลดลงงบประมาณโดยรวมของรัฐบาล เพราะไปเพิ่มงบประมาณให้กองทัพสูงมาก ถ้าดำเนินโครงการต่อไป ยังต้องปรับปรุงหลักสูตรและการพัฒนาครูฝึกให้เป็นนักจิตบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอย่างมืออาชีพ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยก็ยังสนับสนุนให้ดำเนินโครงการต่อไป เพราะปัจจุบันได้มีการบังคับใช้ พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ทำให้รัฐจำเป็นต้องระดมกำลังหน่วยงานและบุคลากรต่างๆ อย่างเต็มอัตรากำลัง เพราะคาดว่าจะมีผู้ต้องเข้ารับการบำบัดฯ ทั้งระบบสมัครใจและระบบบังคับสูงถึง 600,000 คน มิฉะนั้นก็ไม่ทราบว่าจะนำผู้เสพยาไปบำบัดฯ ที่ใดอย่างเพียงพอ

สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายโดยภาพรวมตามลำดับความสำคัญ

ภายหลังการปฏิรูประบบราชการ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2545 มีผลให้โครงการ 3 โครงการยกเว้นโครงการจัดระเบียบสังคม ไปอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงอื่น กล่าวคือ โครงการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ต้องขังติดยาเสพติดในค่ายทหาร และโครงการนักเรียนเยี่ยมคุกของกรมราชทัณฑ์ ไปสังกัดกระทรวงยุติธรรม ส่วนโครงการชุมชนสีขาวในความรับผิดชอบของการเคหะแห่งชาติ ก็โอนไปสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดังนั้นการเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ผู้วิจัยจึงไม่จำกัดการเสนอแนะเฉพาะที่เกี่ยวกับกระทรวงมหาดไทย แต่เป็นการเสนอแนะนโยบายของรัฐบาลในภาพรวมแบบบูรณาการแก้ปัญหายาเสพติดของประเทศเพราะผู้วิจัยพิจารณาว่าการแก้ปัญหา ยาเสพติดไม่สามารถแก้โดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งตามลำพัง หรือแก้ไข ปัญหาด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องแก้ไขแบบบูรณาการหลายด้านและโดยหลายหน่วยงาน

จากที่ผู้วิจัยได้นำเสนอปัญหาและข้อเสนอแนะโดยละเอียดเป็นรายโครงการมาแล้วในรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์นั้นจึงขอสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายตามลำดับความสำคัญตามที่ผู้วิจัยได้พิจารณาจากผลการประเมินโครงการ ทั้ง 4 ดังนี้คือ

1. ควรมีนโยบายเร่งรัดการทำผังเมืองรวมทั่วประเทศโดยเร่งด่วน มีประโยชน์หลายประการ ไม่เพียงแต่ช่วยป้องกันอาชญากรรมและการควบคุมการจัดตั้งสถานบริการไวน์ที่เหมาะสมเท่านั้นแต่การจัดทำผังเมืองรวมจะทำให้การใช้ประโยชน์จากการวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม ทำให้การเติบโตของเมืองในการเกิดสิ่งปลูกสร้างต่างๆ เหมาะสม มีการแบ่งเขตการใช้ที่ดิน เช่น เขตที่พักอาศัย เขตอุตสาหกรรม เขตเกษตรกรรม เขตสวนสาธารณะ และการพักผ่อนหย่อนใจ เขตศูนย์วัฒนธรรมและการศึกษา เขตสนามกีฬา เขตการแสดงสินค้าและการจัดประชุม ตลอดจนเขตอุทยานและการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า ฯลฯ

2. ควรมีนโยบายจัดตั้งศาลคดียาเสพติด เพื่อให้ศาลพิเศษที่เป็นแหล่งรวมผู้เชี่ยวชาญคดียาเสพติดโดยเฉพาะ เพื่อสามารถดำเนินการคดีได้อย่างรวดเร็วและสอดคล้องประสานกับนโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล

แต่ควรมี 2 ศาล คือ ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ หรือเข้าไปศาลฎีกาเลยก็ได้ เพื่อความรวดเร็วแต่ตรวจทานความยุติธรรมของการดำเนินคดี

3. ควรมีนโยบายให้การเคหะแห่งชาติ เป็นองค์กรที่ไม่มุ่งหวังกำไร การประเมินของการเคหะแห่งชาติไม่ควรใช้ตัวชี้วัดความสามารถทางการทำกำไร การเคหะแห่งชาติควรเป็นองค์กรมุ่งสร้างชุมชนเพื่อคุณภาพชีวิตของชนชั้นระดับล่าง ไม่ว่าจะเป็นชุมชนแออัดในเมืองและชุมชนชนบทให้เป็นชุมชนเพียงพอครบวงจร (Self-Sufficient Community or Self-Contained Community) นอกจากนี้รัฐบาลยังต้องมีนโยบายส่งเสริมเพิ่มเติมเป็นการจัดบริการภาครัฐ เช่น การสาธารณสุข การศึกษา การจัดหางาน เพราะปัญหาจากชุมชนแออัด และชุมชนยากจนไม่พอสองในเมืองและในชนบทล้วนแต่นำมาซึ่งปัญหาอื่นๆ ของสังคม รวมทั้งปัญหายาเสพติด ดังนั้นการแก้ปัญหาชุมชนเป็นการแก้ปัญหาสังคมโดยรวมอีกด้วย นอกจากนี้ การออกแบบชุมชนจะต้องสนับสนุนให้สมาชิกให้ชุมชนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่เป็นคนแปลกหน้าจะช่วยดูแลแก้ปัญหาชุมชนของตนและมีส่วนร่วมสร้างชุมชนเข้มแข็งและรวมกันแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชน

4. ควรมีนโยบายให้ดำเนินการพัฒนาระบบข่าวสารข้อมูลของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่เชื่อมโยงตรวจสอบกันได้ทั้งกระบวนการ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลทางอาชญาวิทยา และการบริหารงานยุติธรรมทางอาญา เช่น ในการตรวจสอบประวัติอาชญากร วิธีการกระทำผิด การกระทำผิดซ้ำ ฯลฯ เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย การวางแผน การตรวจสอบประเมินนโยบายต่างๆ ทางอาญา ซึ่งรวมทั้งนโยบายการแก้ปัญหายาเสพติดว่าดำเนินการไปถูกทางหรือไม่

5. ควรมีนโยบายจำกัดการท่องเที่ยวแบบสถานบันเทิงเรียมย์ แต่ควรเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน (sustainable tourism) และโดยมีนโยบายป้องกันแหล่งท่องเที่ยวไม่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสถานบันเทิงเพราะในขณะที่การท่องเที่ยวนำมาซึ่งรายได้อันมหาศาลของประเทศแต่ก็ผลกระทบไม่พึงปรารถนาหลายประการดังกล่าวมาแล้ว

6. ควรมีนโยบายให้สถานบริการเฉพาะในเขตกำหนดอนุญาตตั้งสถานบริการ (zoning) ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชาวต่างชาติเปิดได้ถึงเวลา 4.00 น. เพราะต้องยอมรับว่าการเข้ามาท่องเที่ยวของชาวต่างชาตินำมาซึ่งรายได้อันมหาศาลของประเทศ

7. ควรมีนโยบายให้สถานบันเทิงไม่ว่ารูปแบบใดจะอยู่ใน พ.ร.บ. สถานบันเทิงหรือไม่ก็ตาม ตลอดจนร้านจำหน่ายสุราไม่ว่ารูปแบบใด รวมทั้งร้านสะดวกซื้อ ฯลฯ ปิดเวลา 2.00 น. เพื่อจะสามารถบังคับใช้กฎหมายและตรวจสอบได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

8. ควรมีนโยบายให้นำกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชนมาใช้อย่างเคร่งครัดเอาจริงเอาจัง เพื่อการป้องกันเด็กตามปรัชญารัฐเป็นบิดาของเด็กและเยาวชนทุกคนในแผ่นดิน (doctrine of parens patriae) เช่น ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 หรือกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็ก (children act) อื่นๆ เพราะเด็กที่มีคุณภาพเป็นอนาคตที่งดงามของแผ่นดิน

9. ควรมีนโยบายมอบรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ปกครองและตำรวจที่เป็นเงินจูงใจให้ทำงานป้องกันปัญหายาเสพติดว่าคุณค่าพอๆ กับงานด้านการปราบปรามยาเสพติด เพราะการป้องกันกลุ่มเสี่ยงจะเป็นการแก้ปัญหายาเสพติดที่ยั่งยืนมากกว่าการปราบปรามผู้ค้า เพราะถ้ากลุ่มเสี่ยงกลายเป็นกลุ่มเสพก็จะมีผู้ค้าตามมา เพราะกลุ่มเสพส่วนมากจะพัฒนาไปเป็นผู้ค้ารายย่อยต่อไปในที่สุด

10. ควรมีนโยบายให้องค์กรภาคเอกชน ประชาสังคม และนักวิชาการร่วมอยู่ในกรรมการตรวจตราสถานบันเทิงให้เป็นไปตาม พ.ร.บ. สถานบันเทิง เพื่อให้เกิดการตรวจสอบ ถ่วงดุลอำนาจของรัฐ ให้เกิดการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินนโยบายจัดระเบียบสังคม

11. ควรมีนโยบายให้งบประมาณส่งเสริมองค์กรภาคเอกชน ที่ทำงานบำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา เป็นการจูงใจให้ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐที่สำคัญอีกทางหนึ่ง

12. ควรจัดตั้งศูนย์บำบัดและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ไม่ว่าจะ เป็นค่ายทหารหรือศูนย์บำบัดที่กระทรวงมหาดไทยตั้งขึ้น ให้สามารถรับผู้เสพติดหญิงให้มีจำนวนเป็นสัดส่วนกับประชากรผู้เสพติดหญิงเพื่อความเป็นธรรมเชิงสังคม

13. ควรมีนโยบายการปรับปรุงโครงสร้างเงินเดือนและค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สูงขึ้น ให้สามารถดำรงชีพอยู่ได้ตามศักดิ์และเกียรติของผู้รักษาความยุติธรรมซึ่งเป็น ด้านแรกของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาให้แก่ประชาชนอย่างเสมอภาคทั่วถึง ไม่ต้องอาศัยงบประมาณจากส่วนที่มาจากผู้มีผลประโยชน์ทับซ้อน (conflict of interest) เพื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจะสามารถปฏิบัติหน้าที่

รักษาประโยชน์ของประชาชนและความเป็นธรรมของสังคมได้อย่างตรงไปตรงมา
ไม่ต้องเกรงใจใคร

บรรณานุกรม

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. ผลการประเมินนโยบายเร่งด่วนกระทรวงมหาดไทย ด้านการ
เร่งรัดการดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รอบ ๗ ปี.
รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย,
2546.

_____. การศึกษาเพื่อจัดทำตัวชี้วัดตามนโยบายเร่งด่วนของกระทรวง
มหาดไทย ด้านการเร่งรัดการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหา
เสพติด. รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวง
มหาดไทย, 2546.

_____. รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร: ผลการประเมินผลการปฏิบัติงานของ
กระทรวงมหาดไทยตามนโยบายเร่งด่วนด้านการเร่งรัดการดำเนินงานการ
ป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด รอบ ๗ ปี. รายงานการวิจัยได้รับทุน
สนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2546.

_____. รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร: การศึกษาเพื่อจัดทำตัวชี้วัดตาม
นโยบายเร่งด่วนของกระทรวงมหาดไทย ด้านการเร่งรัดการดำเนินการ ด้าน
การป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด. รายงานการวิจัยได้รับทุนสนับสนุน
จากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย, 2546.